

Forsvarsministeren

Kontroll- og konstitusjonskomiteen

Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/00256-2

22.01.2026

Svar på brev fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Jeg viser til kontroll- og konstitusjonskomiteens oppfølgingsspørsmål på mitt svarbrev om Watchbird-saken datert 5. januar 2026.

1. *Hvilke signaler mottok Forsvaret om utfordringer ved bruk av maskene, hvordan ble disse signalene formidlet, og hvilke operative miljøer i det norske forsvaret kom signalene fra?*

Tilbakemeldingene Forsvaret mottok omhandlet blant annet utfordringer med kondens og pustemotstand ved bruk av maskene under høy fysisk intensitet. I tillegg opplevde brukere utfordringer med tilpasning i forhold til annen stridsutrustning. Disse signalene ble formidlet av Heimevernet gjennom møter og fagdialog internt i Forsvaret.

2. *Gitt den tette koblingen mellom en sentral medarbeider i FFI og Watchbird, både i utviklingen av SAFegaiter og i vurderingen av anskaffelsen: Var departementet kjent med denne koblingen da forslagene i ordningen var til behandling, og vurderer statsråden at FFIs interne habilitetsregler er fulgt i denne saken?*

Departementet var ikke kjent med at det var noen koblinger da saken ble behandlet sommeren 2025. Det var først 20. januar 2026 at departementet fikk informasjon fra FFI om at enkelte medarbeidere i FFI som har arbeidet med denne saken også har hatt kontakt av privat karakter med lederen for Watchbird. FFI har, som alle andre virksomheter, ansvaret for å gjøre egne habilitetsvurderinger. Departementet har bedt FFI om en redegjørelse for deres habilitetsregler, en vurdering av hvorvidt disse er tilstrekkelige og om habilitetsreglene er etterlevd i denne saken. Fristen for å komme tilbake til departementet er 25. januar 2026.

3. *Ser statsråden behov for å endre eller tydeliggjøre FFIs rutiner for habilitet, rolleavklaring og åpenhet i samarbeid med private aktører som samtidig søker offentlig støtte?*

Som nevnt over har departementet bedt om en redegjørelse fra FFI vedrørende dette. Det er helt avgjørende at FFI og øvrige etater i forsvarssektoren har gode rutiner for å håndtere både habilitet, roller og åpenhet i sitt samarbeid med private aktører. Jeg vil derfor gå nøye gjennom FFIs redegjørelse av deres rutiner på dette området, og vurdere om det er behov for å tydeliggjøre kravene som stilles fra Forsvarsdepartementet.

Komiteen har også oppfølgingsspørsmål til brevene fra ulike ukrainske avdelinger som bekreftet et ønske om å få SAFEgaiter:

4. *Hvilke ukrainske avdelinger kom disse brevene fra, og hva var innholdet?*

De aktuelle brevene kom fra ulike ukrainske sivile og militære enheter og departementet har fått tilgang til åtte av brevene. I brevene var det gjennomgående omtalt et antallsbehov for SAFEgaiter masker og SAFEkit, som inkluderer vernebriller.

Departementet har hatt dialog med den ukrainske ambassaden til Norge vedrørende offentliggjøring av disse brevene. Ambassaden ønsker ikke at disse brevene blir kjent i offentligheten da de etter deres vurdering inneholder sensitiv informasjon. Det følger av fast praksis at det ikke gis innsyn i slike ukrainske behovsbrev. Brevene er vurdert av departementet til å være unntatt offentlighet jf. offentleglova § 20 b, men vil bli ettersendt komiteen – se omtale under.

5. *Ble det foretatt ytterligere undersøkelser av brevene og behovene slik det fremstod i dem, herunder gjennom dialog med ukrainske myndigheter, enten i Kyiv eller via den ukrainske ambassaden i Oslo?*

Brevene ble lagt til grunn for at det eksisterte et behov for maskene i Ukraina. Det ble ikke gjort videre undersøkelser av disse gjennom kontakt med den ukrainske ambassaden i Oslo eller med ukrainske myndigheter i Ukraina før departementets beslutning om å gjennomføre anskaffelse av maskene sommeren 2025.

Gjennom høsten fikk imidlertid departementet signaler fra ukrainsk hold hvor prioritering av anskaffelse av disse maskene var tema. Forsvaret gjennomgikk også behovsbrevene på nytt i fjor høst og tok blant annet kontakt med en av de ukrainske militære enhetene som opprinnelig hadde fremmet behov om maskene. Denne enheten vurderte da at donasjon av disse maskene måtte vurderes nærmere opp mot øvrige prioriteringer.

Nylig mottok departementet også et brev fra den ukrainske ambassaden til Norge hvor det bes om at slike behovsbrev sendes det ukrainske forsvarsdepartementet for gjennomgang. Departementet mener dette er en fornuftig tilnærming og vil iverksette de nødvendige endringer for å gjennomføre dette.

Basert på innspill fra Forsvaret vil departementet implementere ytterligere justeringer i prosessen rundt anskaffelser som er basert på innkomne forslag i portalen i Forsvarsmateriell.

Komiteen har også følgende spørsmål om bevilgningen på 12,4 millioner kroner til Watchbird i revidert statsbudsjett i fjor (jf. Prop 146 S), under tittelen «Støtte til utvikling av norsk forsvarsteknologi»:

6. *Kan statsråden redegjøre for hvordan denne bevilgningen kom i stand, herunder innholdet i Watchbirds søknad?*

Forsvarsdepartementet mottok søknad fra Watchbird i midten av august 2024 som del av den åpne søknadsrunden for Forsvarsdepartementets ordning «Støtte til utvikling av norsk forsvarsteknologi». Beløpet Watchbird søkte om var 12,4 millioner kroner fordelt over en fireårsperiode. Denne søknaden gjaldt ikke SAFEgaiter, men utvikling av en CBRN-sensor som skal varsle soldater om farlige stoffer i omgivelsene.

FoU-søknader blir rutinemessig sendt på høring til Forsvarets forskningsinstitutt, Forsvarsmateriell og Forsvarsstaben. I tillegg får alle søkere muligheten til å fremføre søknaden sin i et digitalt møte der høringsinstansene deltar sammen med departementet. Høringsinstansene var positive til søknaden fra Watchbird og søknaden ble innvilget av departementet sammen med flere andre søknader, og fremlagt for Stortinget i revidert nasjonalbudsjett for 2025. FFI opplyste i sitt høringsinnspill at de hadde et pågående samarbeid med Watchbird.

Alle søknader som godkjennes blir oversendt til FFI slik at FFI kan inngå en FoU-samarbeidsavtale med søkerne. Det ble inngått en FoU-samarbeidsavtale med Watchbird for denne søknaden (MOF-teknologi) i oktober 2025. FFI har informert departementet om at beløpet på 12,4 millioner kroner er fordelt med henholdsvis 3,9 millioner kroner til Watchbird og 8,5 millioner kroner til FFI.

7. *Vil departementet ettergå denne tildelingen?*

Departementet har spurt FFI om det er gjort en konkret habilitetsvurdering i forbindelse med FFIs behandling av Watchbirds FoU-søknad. Som nevnt over vil departementet vurdere svarene fra FFI og vurdere om det er behov for ytterligere tiltak.

8. *Har Watchbird mottatt andre offentlige tilskudd til utviklingen av SAFEgaiter?*

FD har ikke gitt FoU-støtte til utvikling av SAFEgaiter. Watchbird søkte i januar 2025 om FoU-støtte til videreutvikling av bøffen/masken kalt «SAFEgaiter 2.0». Søknaden ble ikke innvilget av FD.

Watchbird fikk i 2025 4,87 millioner kroner gjennom et innovasjonsprogram i regi av FFI for at Watchbird kunne teste ut 2500 SAFEgaiter og samle inn brukerevalueringer i Ukraina. Innovasjonsprogrammet var en utlysning knyttet til medisinsk teknologi for å bekrefte/avkrefte aktuell teknologi til Ukraina.. Det ble også laget en ukrainsk brukermanual, og ukrainsk personell ble lært opp i bruk av maskene. Kontrakten er nå avsluttet.

Departementet er også informert av FFI om at Watchbird også har søkt om støtte til utvikling av et nytt filter med MOF-teknologi (metallorganiske rammeverk) til Safegaiter 2.0 hos Forskningsrådet. De har fått tilsagn om 9,865 millioner kr, men avtale er ikke signert.

Departementet er ikke kjent med andre offentlige tilskudd til utviklingen av SAFEgaiter.

Andre forhold

Når det gjelder kontroll- og konstitusjonskomiteens forespørsel om innsyn i aktuelle dokumenter er flere av disse gradert BEGRENSET i henhold til sikkerhetsloven og andre er unntatt offentlighet. Departementet har i tråd med slik vi oppfatter komiteens bestilling vedlagt flere dokumenter. Dokumentene ettersendes komiteen i egen forsendelse om kort tid.

Med hilsen

Tore O. Sandvik

Dokumentet er elektronisk signert og har ikke håndskrevet signatur.

Kopi til:
RIKSREVISJONEN